

CURIERUL JUDICIAR

DOCTRINĂ — JURISPRUDENȚĂ — LEGISLAȚIUNE — ECONOMIE POLITICĂ — FINANȚE

DIRECTOR: D. ALEXANDRESCO

PRIM-REDACTOR: ION N. CESĂRESCU

A B O N A M E N T U L

Pe an, în România	30 lei
6 luni	16 „
3 luni	8 „
Străinătate: 40 lei pe an, 20 pe 6 luni	

A P A R E

De două ori pe săptămână sub redacțiunea unui comitet

Abonamentele se plătesc tot-d'a-una înainte

REDACȚIA & ADMINISTRAȚIA
BUCURESCI

5 — Calea Rahovei — 5

Lângă Palatul justiției

S U M A R

CODICELE LUI HAMMURABI, REGELE BABILONIEI, Traducere după traducerea d-lor Scheil, Winkler, J. Kohler și F. E. Peiser, de d-l I. Tanoviceanu (urmarea 8-a).

JURISPRUDENȚĂ ROMÂNĂ:

Curtea de casație Secțiuni-Unite: *Zoe Cantacuzino cu soțul sãu Ion Cantacuzino, pentru divorț cu o Observație*;

Tribunalul Covurlui s. I: *Iosif Bernstein cu Ad-ția Financiară de Covurlui*;

Tribunalul Ilfov secția III: *Zoe Vărzaru și Creditul Urban din București cu D-r F. Westfried*, cu o *Observație* de d-l D. Alexandresco;

Bibliografie: Comentariul Legei Timbrului din 1900 de Corneliu Botez, de d-l G. D. A.

CODICELE LUI HAMMURABI REGELE BABILONIEI

(Urmarea 8-a) (*)

§ 47

Dacă arendașul⁽⁵¹⁾ pentru că nu s'a putut duce la locul închiriat în întiul an, a însărcinat pe altul să muncească câmpul, trebuie ca stăpînul să nu învinovățească pe arendaș pentru aceasta; câmpul lui a fost muncit și la cules el va lua grâne după cum a fost învoiala⁽⁵²⁾.

§ 48

Dacă un om are o datorie cu dobîndă⁽⁵³⁾ și o vijelie a prăpădit câmpul său, a nimicit recolta⁽⁵⁴⁾, or din pricină lipsei de apă nu a răsărit grânele pe câmp, nu trebuie să dea⁽⁵⁵⁾ în acest an împrumutului grâne, zapisul său de datorie se va muia în apă și nu plătește dobînda în acest an.

§ 49

Dacă un om a împrumutat bani de la un ne-

(*) Vezi *Curierul Judiciar* No. 16, 17, 24, 25, 35, 39 și 45 din anul curent.

(51) Se poate traduce și prin cuvîntul muncitorul de cîmp.

(52) Aceasta e traduc. francesă; cele 2 traduceri germane diferă. Winkler traduce: Dacă arendașul fiind-că în întiul an nu și-a putut căștiga venitul, a muncit pămîntul cu alții, atunci stăpînul nu trebuie să-i facă nici-o imputare, pămîntul lui a fost muncit . . . . . etc. Iar Kohler și Peiser traduc: Dacă arendașul, pentru că în întiul an nu și-a scos venitul, vorbește despre muncirea pămîntului, proprietarul să nu cedeze arendașului lui, pămîntul va fi muncit și la recoltă va primi el grâne după învoială.

(53) Kohler și Peiser zic «o ipotecă».

(54) Aceiași traduc. și o ploaie mare o inundă și ia recolta.

(55) Aceiași traduc. și nu dă.

guțător⁽⁵⁶⁾, și a dat neguțătorului⁽⁵⁶⁾ un câmp de muncă pentru grâne sau sesam⁽⁵⁷⁾ zicându-i: «voi munci⁽⁵⁸⁾ câmpul; grânele sau sesama care se vor face adună-le și ia-le», dacă muncitorul în câmp pune⁽⁵⁹⁾ grâne sau sesam, la cules stăpînul câmpului va primi grânele și sesamul care sunt pe câmp, va da grâne pentru capetele și dobînda ce a primit de la neguțător și neguțătorul va purta de grija muncitorului⁽⁶⁰⁾.

§ 50

Dacă i-a dat un câmp muncit cu grâne sau muncit cu sesam, trebuie ca grânele sau sesama care sunt pe câmp să le ia stăpînul câmpului, și să întoarcă neguțătorului capetele și dobînda⁽⁶¹⁾.

§ 51

Dacă nu are bani ca să plătească (datoria), trebuie să dea grâne sau sesam după prețul lor, pentru capetele și dobînzile pe care le-a primit de la neguțător (făcând socoteala), după aiarul⁽⁶²⁾ împărătesc.

§ 52

Dacă muncitorul n'a semănat⁽⁶³⁾ pe câmp grâne sau sesam, datoria sa rămîne puternică (va fi dator să plătească după cum s'a tocmit).

§ 53

Dacă un om fiind-că este leneș nu este în stare să întărească⁽⁶⁴⁾ zăgazul său, când atunci în zăgazul său s'a deschis o ruptură și a înecat țînutul, trebuie ca acela⁽⁶⁵⁾ în zăgazul căruia s'a întemplat rup-tura să plătească grânele prăpădite.

§ 54

Dacă nu are grâne pentru a plăti (paguba pricinuită), trebuie ca acela să fie vîndut împreună cu averea sa și oamenii țînutului a căror grâne a fost înecate vor împărți prețul.

(56) Kohler și Peiser zic: zaraf.

(57) Sesam, o plantă oleoginoasă.

(58) Apud Winkler: vei munci.

(59) K. și Peiser zic: dacă muncitorul pe cîmp a produs.

(60) În loc de: întreținerea muncitorului, Scheil zice că se va da neguțătorului pentru capete și dobînzile grânele și sesamele, iar (la trebuință) și ferma de cultură; iar Kohler și Peiser traduc; iar întreținerea muncitorului se va da neguștorului.

(61) Kohler și Peiser traduc în loc de «trebuie ca etc.» însă grânele și sesama care sunt pe cîmp le ia stăpînul câmpului, el va da zarafului capetele și dobînda.

(62) Tariful.

(63) Kohler și Peiser zic: n'a produs.

(64) K. și P. zic: n'a întărit.

(65) Aceiași zic: acel om.

§ 55

Dacă un om dă drumul iazului său pentru udare și din neingrijire înecă cu apa câmpul vecinului său, trebuie să înapoeze grâne după măsura recolta vecinului.

§ 56

Dacă un om dă drumul apei și a înecat cu apă câmpul muncit al vecinului, trebuie să dea pentru 10 gan 20 gur de grâu. (Vezi nota de la § 44).

§ 57

Dacă un cioban pentru ca să pască oile sale iarbă, nu s'a dus să ceară voie de la stăpînul câmpului⁽⁶⁶⁾, și lasă oile să pască câmpul fără voia stăpînului, stăpînul va cosi lanurile sale, iar ciobanul care fără voia stăpînului a păscut oile sale va plăti stăpînului pentru 10 gan 20 gur⁽⁶⁷⁾ de grâne.

§ 58

Dacă după ce oile au eșit din pășune, și au intrat în staulul obștesc de la poarta orașului, un cioban a lăsat oile la câmp să'l pască, ciobanul va păstra⁽⁶⁸⁾ câmpul pe care l'a păscut (oile) și va plăti stăpînului câmpului pentru 10 gan 60 gur de grâne.

§ 59

Dacă un om fără știrea stăpînului unei grădine a tăia⁽⁶⁹⁾ un copac din grădină unui om va plăti o jumătate mină de argint.

§ 60

Dacă un om a dat un câmp unui grădinar să'l prefacă în grădină și acela a îngrijit livadia de pomi în timp de 4 ani, în al 5-lea stăpînul livadiei și grădinarul vor împărți pe din două, stăpînul livadiei va lua în stăpînire partea sa⁽⁷⁰⁾.

§ 61

Dacă grădinarul la sădirea livezii n'a desevêșit lucrarea și a lăsat nesădită partea cea de sus, se va da lui această parte⁽⁷¹⁾.

§ 62

Dacă el, câmpul care i s'a încredințat nu'l sădește ca livadie de pomi, și este un câmp de muncă de grâne, grădinarul trebuie să plătească venitul câmpului pentru anii în care a lăsat lucrul în neingrijire după venitul vecinului, și va înapoia câmpul în cea mai bună stare stăpînului.

§ 63

Dacă un loc înțelenit l'a făcut câmp de muncă și'l dă înapoi stăpînului, trebuie ca acesta pe fiecare an să dea 10 gur de grâne pentru 10 gan⁽⁷²⁾.

(Va urma)

I. Tanoviceanu

(66) Și Sheil și Kohler și Peiser traduc: nu s'a înțeles cu stăpînul câmpului.

(67) Gan și gur, vezi nota de la § 44.

(68) Winkler zice: va lua asupra lui, iar Kohler și Peiser va păzi

(69) Traducerile germane pun prezentul: tae.

(70) Apud Scheil: Proprietarul va determina el însuși partea, pe care o va lua. Asemenea și Kohler și Peiser zic că proprietarul își va alege partea sa.

(71) Apud Winkler: se zice parte, fără a se adăoga de sus. De asemeni și la Kohler și Peiser, lipsesc cuvintele: de sus.

(72) Aceasta e traducerea lui Winkler; Scheil traduce alt-fel. Dacă e vorba de un câmp necultivat, trebuie ca să lucreze (sașoneze) câmpul și să'l dea ast-fel proprietarului și a'y plăti pe fiecare an 10 gur de grâu, pentru 10 gane de suprafață.

JURISPRUDENȚĂ ROMÂNĂ

INALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE, S.-Unite

Audiența de la 27 Maiu 1904

Președenția D-lui N. MANDREA, Președinte

Zoe Cantacuzino cu soțul său Ion C. Cantacuzino pentru divorț

Divorț. — Refusul femeii măritate de a urma pe bărbat în locuința lui. — Dacă poate fi considerat ca insultă gravă. — Aprecierea suverană a judecătorilor fondului.

Divorț. — Scopul cererii de despărțenie. — Ajungerea scopului. — Desfacerea căsătoriei. — Dacă soțul ce a obținut divorțul se poate plinge în contra cauzei pentru care s'a admis despărțenia.

Divorț. — Despărțenie pentru cauză de adulter. — Dacă soțul ce a câștigat divorțul se poate opune la căsătoria fostului său soț. — (Art. 279 Cod civil).

1. Refusul femeii măritate de a urma pe bărbat în locuința lui poate fi considerat de justiție ca legitim sau ca o insultă gravă, după natura cauzelor ce au determinat acel refus; în toate cazurile însă, constatarea și aprecierea acelor cauze precum și caracterizarea nașterii refusului intră în atribuțiile exclusive ale instanței de fond.

2. Instanțele judecătorești sunt instituite pentru a deslega conflictele de interese dintre părți, și, în virtutea acestui principiu, nici o cerere nu poate fi admisă în justiție dacă nu este întemeiată pe un interes.

Ast-fel, soțul care cere divorțul urmărește desfacerea căsătoriei, și, o dată acest scop atins, el nu are interes de a se plinge în contra cauzei pentru care divorțul a fost admis, căci față de soțul reclamant și câștigător efectele divorțul sunt aceleași, ver- care ar fi cauza pentru care s'a pronunțat desfacerea căsătoriei.

3. De și este adevărat că atunci cînd căsătoria se desface pentru cauză de adulteriu soțul vinovat nu se poate căsători cu complicele său, însă tot așa de adevărat este că prin nici un text de lege legiuitorul nu a dat soțului care a obținut divorțul, dreptul de a face opoziție, într'un asemenea cas, la căsătoria fostului său soț, ci a lăsat exercițiul acestui drept în grija unor anumite persoane limitativ arătate prin lege.

Decisiunea 6/904.—Respins recursul făcut de Zoe Cantacuzino contra decisiunii Curții de apel din București, s. I cu No. 59/903⁽¹⁾, data în poces cu soțul său I. G. Cantacuzino pentru divorț.

Curtea,

Ascultând citirea raportului făcut în cauză de d. consilier Ath. C. Kivu;

Pe d-nii avocați I. N. Lahovari și Matei Corbescu în desvoltarea motivelor de casare;

Pe d-nii avocați Barbu St. Delavrancea și M. Antonescu în combateri, și

Pe d. procuror St. Stătescu în concluzii fiind minor în cauză;

(1) Vezi Curierul Judiciar din 1904, No. 31.

Deliberind.

Asupra motivului II :

II. •Reaua interpretare și violarea art. 196 și 212 din Cod civil. Autorii și jurisprudența sunt de acord a spune că, femeea nu este datoare la urma pe bărbat, de cit atunci, cind îi oferă o cohabitație în niște condițiuni compatibile cu demnitatea și drepturile ei. Refuzul de a fi următoare unei chemări nefăcute în intențiunea unei reconcilierii, și fără ca soțul care de 10 ani trăia în concubinaj public să fi făcut vre un demers ca să asigure pe soție că, drepturile și demnitatea ei aveau să fie respectate în viitor, era absolut legitim și nu putea fi considerat ca o insultă gravă, de natură a justifica cererea de divorț a soțului culpabil în contra soției nevinovate.

Considerând că refuzul femeii măritate de a urma pe bărbat la locuința lui, poate fi considerat de justiție ca legitim sau ca o insultă gravă, după natura cauzelor ce au determinat acel refuz; în toate cazurile însă, constatarea și aprecierea acelor cauze precum și caracterizarea nasterii refuzului intră în atribuțiile esclusive ale instanței de fond;

Considerând că d-na Zoe Cantacuzino a refuzat de a se întoarce la locuința bărbatului său, pe motiv că invitarea ce i se făcuse în această privință, nu era sinceră și se prezintă în niște împrejurări de fapt incompatibile cu demnitatea ei de soție;

Considerând că Curtea de apel, intrind în examinarea acestor cauze de refuz, constată că ele nu sunt întemeiate în fapt, căci ele împrumută ca atare caracterul unei insulte grave, care face admisibilă și cererea de divorț a d-lui I. G. Cantacuzino în contra soției sale;

Considerând că, cu privire la această constatare și apreciere de fapte, Curtea de apel nu a făcut de cit a exercita un drept ce intră în cercul atribuțiilor sale și, prin urmare, deciziunea ei scapă de sub controlul Curții de Casație.

Asupra motivului III :

III. •Excesul de putere comis prin schimbarea cauzei juridice a cererii de divorț.

•Causa pe care era fondată cererea de divorț a reclamantei era „causa de adulter”. Este îndestul de cunoscut că adulterul este o cauză peremptorie de divorț, una din acele cauze care, odată ce proba este făcută, scutește de ori-ce destateri, de ori-ce apreciere a judecătorului și nu permite o soluție negativă. Judecătorul este obligatoriu în necesitatea de a pronunța divorțul în toate cazurile în care un soț i-ar aduce proba adulterului celui-lalt soț.

•Cererea este justificată prin chiar proba faptului.

Având în vedere că d-na Zoe Cantacuzino, obținând în prima instanță divorțul în contra soțului său, a făcut apel în contra sentinței tribunalului pentru că i s'a acordat cererea de divorț pe o altă cauză de cât aceea a adulterului soțului său, iar Curtea de fond a respins acest apel pe considerațiunea, că el nu era îndreptat în contra dispozițiilor sentinței tribunalului și nu tinde la resturnarea lui, care era favorabil apelantei, ci la schimbarea și modificarea motivelor ce determinase acel dispozițiv;

Considerând că instanțele judecătorești sunt instituite pentru a deslega conflictele de interes dintre părți și, în virtutea acestui principiu, nici o cerere nu poate fi admisă în justiție, dacă nu este întemeiată pe un interes;

Considerând că soțul care cere divorțul urmărește desfacerea căsătoriei și, odată acest scop atins, el nu are interes de a se plinge în contra cauzei pentru care divorțul a fost admis, căci, față de soțul reclamant și câștigător, efectele divorțului sunt aceleași, veri care ar fi cauza pentru care s'a pronunțat desfacerea căsătoriei;

Considerând că nici o obiecțiune decisivă nu se poate trage din dispozițiile art. 279 al Cod. civil, de oare-ce, dacă este adevărat că conform acestui articol, cind căsătoria se desface pentru cauză de adulteriu, soțul vinovat nu se poate căsători cu complicele lui, tot atât de adevărat este că prin nici un text de lege legiuitorul nu a dat soțului, care a obținut divorțul, dreptul de a face opoziție intru un asemenea caz la căsătoria fostului

său soț, ci a lăsat exercițiul acestui drept în grija unor anumite persoane limitativ arătate prin lege;

Că, prin urmare, și din acest punct de vedere soțul, care a obținut divorțul, nu are un interes legitim recunoscut prin lege, pentru a se plinge că i s'a încuviințat cererea de desfacere a căsătorii pe o altă cauză de cât aceea a adulterului soțului său, intru cit nu i se răpește prin aceasta vre-un drept;

Considerând că, în această stare de drept și de fapte, pe cit timp în specie tribunalul admisesse divorțul în favoarea d-nei Zoe Cantacuzino, și pe cit timp cauza pentru care tribunalul admisesse acest divorț nu ridică sus numitei nici unul din drepturile ce ar fi avut dacă desfacerea căsătorii s'ar fi pronunțat pentru cauză de adulteriu, cu drept cuvint Curtea a respins apelul d-nei Zoe Cantacuzino ca fiind lipsit de interes.

Pentru aceste motive, Curtea, respinge, etc.

Observație. — Refuzul femeii măritate de a urma pe bărbat la locuința sa, ca și părăsirea din partea ei a domiciliului conjugal, pot, necontestat, după aprecierea judecătorilor de fond, constitui o insultă gravă de natură a face ca divorțul să fie pronunțat în contra femeii. Veți D. Alexandresco, *Dr. civil român*, I, partea II, p. 94 și 142. — In cit privește al doilea punct judecat de Curtea supremă, atit doctrina cit și jurisprudența sunt de acord pentru a decide că nu se poate face apel său recurs numai în contra motivelor unei deciziuni. Veți D. Alexandresco, *op. cit.*, VII, p 509, nota 1, și autoritățile citate acolo. Cpr. și Cas. fr. D. P. 90, 1, 257.

(N. R.)

TRIBUNALUL JUDEȚULUI COVURLUIU, s. I
Audiența de la 8 Iunie 1904

Președenția D-lui D. G. MAXIM, Prim-președinte
Iosef Bernstein cu Ad-ția financiară de Covurlui
Sentința No. 178

Contravențiunii vamale.—Apel în materie vamală.— Articolele 33, 37 și 85 din legea vamală. — Elementele contravențiunii de indicațiune falsă în declarația de import.—Contra-revizia mărfurilor de șeful vamei. — Facultatea ce are șeful dacă constată deosebiri între indicațiunile revisiei și ceea-ce găsește la contra-revizie.— In asemenea caz nu există contravențiune.

1. *Contravențiunea de declarațiune falsă în ce privește felul sau calitatea mărfurilor, prescrisă de art. 85 din legea generală a vămilor, reese din faptul constatat al deosebirii dintre indicațiunile unei declarațiuni de import și rezultatul verificațiunii mărfurilor, efectuată de către verificatorii-taxatori, îndrituiți a efectua această operațiune prin articolul 37 din aceeași lege.*

2. *Șeful vamei are facultatea, după art. 33 din lege, de a contra-revizui mărfurile regulat verificate de taxatori, rectificind neesactitățile în operațiunile verificatorilor, adică, supunind pe importator la plata diferenței în plus ce ar resulta ca taxă vamală, supunind casul comisiunii de experți spre a rezolvi diferendul, sau fiind personal răspunzător pe verificatori dacă din vre-o împrejurare nu s'ar putea ajunge la plata taxei vamale.*

Ast-fel, fiind anume specificate măsurile ce le poate lua șeful vamei ce găsește neexactități în operațiunile verificatorilor, verificarea conformă declarațiunii de import, găsită de aceștia, constituie un drept câștigat pentru importator, în sensul că dacă el poate fi urmărit la plata diferenței în plus a taxei vamale, nu poate fi supus și consecințelor penale: amenda și confiscarea mărfurilor, rinduite de legiutor numai în cazul diferenței constatate dintre declarația de import și rezultatul primei verificări efectuată de verificatorii-taxatori.

S'au ascultat în instanță, pe apelant, reprezentat prin avocatul G. N. Caramfil și Ad-ția financiară de Co-avocului, reprezentată prin C. M. Ionescu, avocat al Statului.

Tribunalul,

Asupra apelului lui Iosef Bernștein contra procesului-verbal No. 2028, din 5 Maiu curent, prin care numitul a fost condamnat de către funcționarul oficiului vamal local la 100 lei amendă și confiscarea unei mărfi, pentru faptul că a contravenit art. 85 din legea generală a vămilor, imputându-i-se că a făcut o declarațiune falsă în ce privește calitatea a 175 kilograme țesătură de bumbac, marfă pe care prin sus zisa declarațiune a arătat-o ca țesătură grea, în loc de ușoară precum a găsit-o șeful vamei cu ocaziunea contra-reviziei;

Având în vedere că din menționatul proces-verbal reese că la 5 Maiu apelantele prezentând spre vămuire mai multe colete, a avut între ele și două lăzi în care a declarat că are țesătură grea, calitate constatată în acelaș mod și de către taxatorii Alex. Mavrogheni și Dumitru Anghelovici, cărora li s'a recomandat a verifica și taxa zisa marfă, dar că trecând apoi împuternicitul apelantului Leon Goldștein și la șeful vamei spre a'i da cuvenita viză pe declarația de import, d-sa a procedat la contra-revizia mărfii, și a găsit că în aceste două lăzi se află 175 kilograme țesătură ușoară și nu grea, așa cum le trecuse apelantele în declarația sa de import și precum le considerase însuși taxatorii. Ast-fel, șeful vamei, a găsit că din această diferență în calificarea mărfii, rezultă pentru fisc un plus de taxe în sumă de 150 lei și 60 bani, și găsind pe apelant vinovat că a făcut o declarațiune falsă, în ce privește calitatea a parte din marfă, i-a confiscat-o și l'a supus la 100 lei amendă, măsură aprobată și de Administrațiunea superioară a vămilor.

Considerând că Bernștein, atacind prin acest apel decisiunea administrațiunii, invoacă între altele ca motiv de apel:

«Violarea articolelor 33, 37 și 85 din legea vămilor, sub cuvînt că verificarea conformă declarațiunii găsită de către verificatorii taxatori era un drept câștigat pentru dînsul, așa că neexactitatea pretinsă ca găsită de către șeful vamei, cu ocaziunea contra-reviziei, nu putea schimba în defavorul său, cu consecințe penale, opiniunea zișilor verificatori, cari singuri competenți de a efectua verificarea, au găsit calitatea mărfurilor corespunzînd celor arătate în declarația de import. Că, în tot cazul, chiar dacă șeful vamei a găsit o diferență în această calificare, singurul său drept legal era de a deslega dificultatea găsită, rectificînd eroarea în conformitatea art. 33 al. 1 din legea vămilor și supunîndu-l prin urmare pur și simplu la plata diferenței în plus a taxei vamale, sau cel mult trimețînd cauza în cercetarea comisiunii specială de experți conform art. 89 din legea vămilor».

Avînd în vedere că după art. 192 din Legea vămilor tribunalele au căderea de a cerceta nulitățile ce se invoacă contra proceselor-verbale date în materie vamală, întărite prin decisiunea aprobativă a administrațiunii superioare;

Că, usînd de această facultate, tribunalul discutînd motivul de nulitate invocat, îl găsește întemeiat, pentru că după art. 33, 37 și 85 din legea specială reiese în mod categoric că se consideră contravențiune de declarațiune falsă în ce privește felul sau calitatea mărfurilor, faptul constat al deosebirei între indicațiunile unei declarațiunii și rezultatul verificațiunii mărfurilor, întocmită conform art. 37 din Legea vămilor. Orî, în specie, din însuși procesul-verbal rezultă că verificatorii taxatori au găsit exactă declarațiunea și deci nu poate fi vorba de deosebirea pretinsă de art. 89 dintre declarațiune și verificare, și ca consecință nici de contravențiune;

Considerînd că dacă prin art. 33, legiutorul vamal îndatorește pe șeful vamei cu contra-revizia mărfurilor regulat verificate, se observă că acelaș legiutor are grija de a arăta iarăși în mod clar ceia ce se poate face dacă găsește neexactitate în operațiunile verificatorilor, precisînd că în asemenea ipotesă, șeful vamal rectifică neexactitatea, adică supune pe importator la plata diferenței, și adaugă acelaș legiutor: «cu răspunderea taxatorilor de exactitatea taxărilor»; ceia ce însemnează că aceștia din urmă sunt ținuți personal la răspundere, dacă din vre-o împrejurare nu s'ar putea ajunge la plata diferenței taxei vamale;

Considerînd că din cele ce preced, rezultînd dar violarea art. 85, 37 și 33 din lege, prin faptul că s'a găsit contravențiune într'un cas în care nu putea șeful vamei de cit a supune pe apelant la plata diferenței, sau a supune cazul cercetării comisiunii de experți, instituită prin lege;

Că ast-fel, fără a mai discuta cele-l'alte motive de nulitate, tribunalul cată să admită apelul, să anuleze procesul-verbal, și să dispue restituirea mărfii și revocarea amendei.

Pentru aceste motive, redactate de primul-șef, Tribunalul, admite apelul, etc.

(ss) D. G. Maxim, Th. I. Missir.

TRIBUNALUL ILFOV, Secția III

Audiența de la 8 Maiu 1903

Președenția D-lui GH. V. BUSDUGAN, Președinte

Zoe Vârzanu și Creditul Urban din București

Sentința No. 383

Servituți.—Ipotecă.—Dacă proprietarul unui imobil ipotecat poate constitui în urmă o servitute.—Dacă creditorul ipotecar poate cere anularea servituței constituite în urma înscrierii ipotecei sale.—(Art. 975, 1025, 1790 și 1791 Cod civil).

Servituți.—Servitute nevalabilă.—Cine poate cere anularea ei?

Servituți.—Constituirea lor.—Cine poate constitui o ipotecă?—Dacă creditorul ipotecar poate stipula o servitute în folosul imobilului ce i s'a ipotecat.—(Art. 620 Codul civil).

Servituți.—Două proprietăți ale aceluiași proprietar între care există un semn vădut de servitute.—Instrăinarea uneia din proprietăți.—Dacă servitutea de trecere urmează a exista.—Condițiuni.—Dacă se transcriu.—(Art. 625, 626, 627 și 1349 Codul civil; art. 732 Proc. civilă).

1. În principiu, existența unei ipotece nu împiedică pe proprietarul imobilului ipotecat de a constitui asupra aceluși imobil o servitute, însă această constituire de servitute nu poate vătămă drepturile creditorilor ipotecari anteriori constituției ei, cari pot cere ca imobilul să fie vîndut liber de servituțile stabilite în urma înscripțiunii ipotecelor lor, adică, pot cere anularea servituțiilor constituite în fraudă lor.

2. Când o servitute este nulă dintr'o cauză oare care, ori ce persoană interesată poate invoca ori când nulitatea constituției ei.

3. Numai proprietarul poate dobândi o servitute în profitul fondului său, căci el singur are asupra fondului un drept permanent și vecinic.

Creditorul ipotecar, având numai un drept real, e fără calitate pentru a stipula o servitute în folosul imobilului ce-i este ipotecat, de oare ce drepturile reale sunt temporare și, deci, nu pot procura acelora cari le au nici interes, nici calitatea, ca să poată obține un drept de servitute menit să folosească numai fondului. De asemenea, nici proprietarul, când și ipotecează imobilul său, nu poate constitui o servitute în folosul aceluși imobil, pe un alt imobil al său; căci nemini res sua servit.

Ast-fel, creditorul ipotecar nu poate pretinde, în baza actului său de ipotecă, un drept de trecere, în favoarea fondului ce i s'a ipotecat, pe un fond vecin al aceluiași proprietar, pe motiv că proprietarul singur ar fi constituit această servitute de trecere.

4. Asemănat art. 627 din Codul civil, dacă proprietarul a două proprietăți între care există un semn vădit de servitute, înstrăinează una din proprietăți, fără ca contractul să conțină vre-o convențiune atingătoare de servitute, ea urmează d'a exista într'un mod activ sau pasiv în favoarea fondului înstrăinat, sau asupra fondului neînstrăinat.

Ast-fel, când între două proprietăți ale aceluiași proprietar, din care una nu are eșire și trecere la stradă de cât pe cea-l-altă proprietate, există o poartă, acest semn exterior al servitutei de trecere face ca la separațiunea acestor două fonduri, servitutea de trecere să urmeze a exista, dacă contractul prin care s'a înstrăinat una din proprietăți nu conține nici o convențiune relativă la servitute; căci tăcerea păstrată de părți la redactarea actului prin care s'a separat proprietățile, față cu semnul aparent de servitute, face să dispară îndoiala ce ar fi născut din caracterul discontinuu al servitutei de trecere, și e rațional și echitabil a se crede că dacă părțile n'ar fi vroit să consimtă la stabilirea unei servitute, ar fi avut grija de a o spune formal în actul ce constată separațiunea fondurilor.

Așa dar, în acest caz, cumpărătorul fondului în favoarea căruia există servitutea de trecere, poate cere să i să recunoască judecătorește acest drept de trecere prin cel-l-alt fond, producând în dovedire, actul de separațiune al celor două fonduri, spre a se vedea dacă conține, sau nu, vre-o clausă relativă la această servitute.

5. Servituțile stabilite prin destinațiunea proprietarului, fiind întemeiate pe consimțimentul tacit al părților contractante, aceasta exclude existența unui titlu și, deci, necesitatea de a'l transcrie.

Tribunalul,

Având în vedere acțiunea intentată de d-l Filip Westfried contra d-nei Zoe Vărzaru și Creditului Urban din București, prin care cere să i se recunoască judecătorește dreptul de trecere prin curtea proprietății d-nei Vărzaru, situată în București, strada Traian 92 bis, spre a eși la strada Traian de la proprietatea ce reclamantul are în aceeași stradă și același număr, în fundul curței, în același timp să i plătească și 5700 lei daune rezultând din faptul că piriții i-au interzis dreptul de a se folosi de acea servitute;

Având în vedere că din actele prezentate în instanță rezultă că faptele necontestate de părți în acest proces sunt următoarele: Doamna Cleopatra Toncescu posedă în acest oraș un teren cu fațada spre strada Traian, pe care a construit două rânduri de case purtând ambele No. 92 bis; una din aceste case este construită la față, spre strada Traian, iar cea laltă în fundul terenului, având o eșire într'o stradă infundată, și o altă eșire la strada Traian, prin curtea casei de la față;

La 1894, Doamna Cleopatra Toncescu ipotecează Creditului casa din față, iar în 1895, realizează un nou împrumut de la Credit ipotecând casele din fund.

După cit va timp, la 1896, D-na Toncescu ipotecează în al doilea rang casele din fund. D-rului Westfried, prevăzându-se în actul de ipotecă că i afectează drept siguranță casele cu tot locul lor și cu dreptul de liberă comunicație ce are atăt

prin curtea celui lalt imobil ce are la față spre strada Traian No. 92, cit și prin stradela lăsată de moștenitorii defunctei Elena Stelescu. În 1900, D-rul Westfried scoate în vânzare casele ce i fusese ipotecate și la 15 Septembrie 1901 au fost adjudecate asupra lui. În ordonanța de adjudecare se face mențiune că imobilul este afectat D-rului Westfried împreună cu dreptul de liberă trecere prin curtea celui lalt imobil de la față proprietatea d-nei Toncescu, și se menționează și declarațiunea făcută de avocatul Creditului că se opune la acea servitute de trecere. În 1902, după cererea Creditului se vînd și casele de la față a d-nei Toncescu și se cumpără de d-na Vărzaru, după cum rezultă din ordonanța de adjudecare; cu ocazia licitațiunei acestui imobil, d-l Westfried a prezentat tribunalului o petițiune înregistrată la No. 9972/902, cerend că tribunalul să pună în vederea concurenților că imobilul ce se vînd este grevat de o servitute de trecere în favoarea imobilului său, și tribunalul a pus în vederea concurenților coprinsul acestei petițiuni. Efectuându-se vânzarea, însă, d-na Vărzaru, în calitate de adjudecatară provisorie, cere Creditului care se afla pus în posesiunea imobilului cumpărat de d-sa, ca să ia măsuri pentru a face ca D-rul Westfried să înceteze de a i tulbura posesiunea cu trecerea prin curtea imobilului ce cumpărase la licitație, iar Creditul comunică D-rului Westfried intervenirea d-nei Vărzaru și i pune în vedere că a luat măsuri pentru închiderea porței de la împrejmuirea ce desface proprietățile lor, lucrare ce s'a și executat;

Avend în vedere că, în aceste împrejurări de fapt, reclamantul cere ca tribunalul să i recunoască dreptul de trecere prin curtea imobilului d-nei Vărzaru, invocand mai întâi, ca titlu constitutiv al servitutei, actul de ipotecă în care autorul lor comun, d-na Toncescu, i atribue acel drept, precum și ordonanța de adjudecare eliberată pe numele său și în care se face mențiune că imobilul ce se vînd este afectat reclamantului, împreună cu dreptul de trecere prin curtea imobilului de la față spre strada Traian, astăzi proprietatea d-nei Vărzaru;

Avend în vedere că reprezentantul Creditului obiectează că servitutea invocată de reclamant, în temeiul actului de ipotecă, nu i este opozabilă, pentru motivul că Creditul avea asupra imobilului d-nei Vărzaru o creanță ipotecară anterioară creanței reclamantului, așa că d-na Toncescu, fosta proprietară a aceluși imobil, n'a putut să i micșoreze în urmă garanția, prin constituirea unei servitute asupra imobilului ce i ipotecase;

Considerand că, în principiu, existența unei ipotecă nu împiedică pe proprietarul imobilului ipotecat de a constitui asupra aceluși imobil o servitute; căci debitorul care a consimțit ipoteca păstrează dreptul său de proprietate și dispozițiune, și prin urmare, dreptul de a consimți nouă restricțiuni la proprietatea sa;—că, este evident însă că, constituirea unei servitute nu poate vătămă drepturile creditorilor ipotecari anteriori;—căci dacă o înstrăinare totală a imobilului nu este posibilă în detrimentul lor (art. 1790 și 1791 C. civ.), cu atît mai mult acest lucru nu poate să aibă loc cînd e vorba de înstrăinarea unui desmembrămint al proprietăței;—că, de aceea, creditorii ipotecari,—cari au un interes, sunt autorizați în acest caz să ceară ca imobilul să fie vîndut liber de servituțile stabilite în urma inscripțiunei, în afară de dreptul ce au de a obține plata înainte de termen (art. 1025), precum și anularea sarcinilor constituite în fraudă lor (art. 975 C. civ.);—că exercitiul acestor drepturi presupune însă că e vorba de o servitute valabilă în sine, dar care pentru motivele expuse nu se opune creditorilor ipotecari anteriori; căci dacă servitutea este nulă pentru un motiv oare-care, în acest caz ori-ce persoană interesată poate invoca ori cînd nulitatea constituierei ei;

Considerand că, în speță, actul de ipotecă ce se invoacă ca titlu constitutiv al servitutei de trecere, independent de obiecțiunea creditorului, nu este opozabil părților pentru motivul că servitutea n'a fost constituită în mod valabil și nu are, pe temeiul acestui act, nici o existență legală;

În adevăr, de și legea nu ne spune formal, rezultă însă din art. 620 C. civ., că numai proprietarul poate dobândi o servitute în profitul fondului său, căci el singur are asupra fondului un drept permanent și vecinic; că, creditorul ipotecar, avend numai un drept real, e fără calitate pentru a stipula o servitute în folosul imobilului ce i este afectat, de oare-ce drepturile reale

sunt timporare și, deci, nu pot procura aceluia care le are, nici interes nici calitatea ca să poată obține un drept de servitute menit să folosească numai fondului;—că, așa fiind, în specie, reclamantul nu a putut stipula în mod valabil, prin actul de ipotecă, un drept de trecere în folosul fondului ce i fusese ipotecat; că nici autorul său, d-na Toncescu, nu i putea conferi un asemenea drept, de oare-ce dinsa, de și debitoare, rămânea însă proprietară atât asupra fondului ipotecat cit și asupra fondului pe care l'aservea, așa că și ar fi constituit o servitute asupra propriului ei fond, lucru la care se opune principiul cunoscut că *nemini res sua servit*.—și deci, este inadmisibil în drept; că nu s'ar putea susține că în momentul constituirii ipotecii exista deja servitute de trecere, așa că ea folosea creditorului ipotecar, ca o calitate a fondului ipotecat;—căci, de și între cele două fonduri arătate mai sus fosta proprietară, d-na Toncescu stabilise un raport de serviciu, imobilul din fund, avind eșire prin curtea celui din față totuși aceasta nu era pentru d-sa de cit exercițiul dreptului său de proprietate, fără a putea fi o servitute, și numai în cas de înstrăinare a unuia din fonduri, iar nu și prin ipotecare,—acel raport s'a putut transforma, după cum se va arăta mai jos, într'o adevărată servitute de trecere; că, prin urmare, din ambele puncte de vedere examinate, servitutea prevăzută în actul de ipotecă este nulă și nu poate fi invocată de reclamant pe baza aceluși titlu;

Că tot asemenea împrejurarea că în ordonanța de adjudecare emisă pe numele reclamantului, expunându-se cursul lucrărilor de urmărire, se menționează, ca de obicei, condițiile actului de ipotecă, între care și aceea că imobilul este afectat creditorului dinpreună cu dreptul de trecere pe fondul din față a debitoarei, această simplă împrejurare, dată fiind nulitatea servitutei din actul de ipotecă nu poate atribui după cum se pretinde, ordonanței de adjudecare, caracterul unui titlu constitutiv al servitutei;

Având în vedere că reclamantul, în afară de actul de ipotecă și ordonanța de adjudecare invocate ca titluri pentru dovedirea servitutei ce pretinde, a mai invocat și dispozițiile art. 627 C. civ., susținând că acest articol i ar conferi dreptul de trecere pe fondul d-nei Vărzaru, intru cât între ambele fonduri există o poartă, deci un semn văzut de servitute, fără ca, în privința ei, ordonanța de adjudecare să conțină vre o convenție atingătoare; iar piriții opun că acel articol nu se ocupă despre constituirea unei servitute noi, prin destinația părintelui de familie, pentru a putea fi aplicabil speciei de față, ci presupune un cas deosebit, și anume: existența unei servitute vechi stinsă prin confuziune și care reinviază în momentul cind cele două fonduri nu mai sunt în mina aceluși proprietar;

Considerând că conform art. 627 C. civ., dacă proprietarul a două proprietăți, între care există un semn văzut de servitute, înstrăinează una din proprietăți, fără ca contractul să conțină nici o convenție atingătoare de servitute, ea urmează d'a exista într'un mod activ sau pasiv în favoarea fondului înstrăinat, sau asupra fondului neînstrăinat;

Considerând că acest articol se întemeiază pe presupunerea că părțile au voit să mențină starea lucrurilor ast-fel cum se anunța prin semne exterioare, înaintea separației celor două fonduri și de aceea el se aplică servituților discontinue, cind acestea ca în specie sunt aparente;

Că piriții nu pot pretinde că servitutea de trecere ce se reclamă ar fi supusă condițiilor cerute de art. 625, ce potrivit căruia destinația proprietarului nu ține loc de titlu de cit în privința servitutei continue și aparente; că în adevăr, tot ceea ce reesă din combinația art. 625 și 626 cu art. 627 C. civ., e că cu privire servituțiile care sunt rezultatul destinației părintelui de familie, legiuitorul face o distincțiune;

Că, dacă e vorba de o servitute continuă și aparentă, ea va fi considerată, după separarea proprietăților, ca fiind stabilită prin destinația părintelui de familie de îndată ce se dovedește că satisface condițiile cerute de art. 626 C. civ., și acel ce invoacă o asemenea servitute nu are o altă dovadă de făcut și nu e ținut a prezenta titlul în virtutea căruia s'a făcut separația fondurilor;

Că, dacă din contră e vorba, de o servitute care e numai aparentă, fără a fi continuă, în acest cas, potrivit art. 627, destinația părintelui de familie nu va ține loc de titlu de cit cu condițiunea ca contractul să nu conțină nici o convenție relativă la servitute, așa că acel contract, prin care se înstrăinează unul din fonduri, va trebui necesarmente să fie produs, pentru a permite să se vadă dacă conține sau nu vre-o clausă asupra servitutei; că tăcerea păstrată de părți la redactarea actului, față cu semnul aparent de servitute, face să dispară îndoiala ce ar fi născut din caracterul discontinuu al servitutei, căci e rațional și echitabil a se crede că dacă părțile n'ar fi voit să consimtă la stabilirea unei servitute, ar fi avut grija de a o spune formal în actul ce constată separația fondurilor;

Că, ast-fel interpretat și înțeles, art. 627 concordă perfect cu art. 1349 Cod civ., care reproducând aceeași idee, dispune că dacă imobilul vindut se află însărcinat de servitute și aparente nedelimitate de vinzător, cumpărătorul poate, după împrejurări, să ceară stricarea contractului său indemnitate; că de aci urmează, că dacă există un semn văzut de servitute și ast-fel servitutea este aparentă, ea trebuie suportată de cumpărător, de și contractul de vânzare nu i a pus-o în sarcină; or după cum cumpărătorul este obligat, fără a putea reclama daune să suporte în aceste condiții, o servitute pasivă, tot ast-fel e logic ca dînsul să fie în drept a beneficia de o servitute activă, care, de și nu continuă, se revelează printr'un semn vizibil și contractul nu conține în privința ei nici o convențiune atingătoare;

Că, față cu cele ce preced, este neintemeiată tesa susținută de piriții că art. 627 Cod civ. ar fi aplicabil numai în cazul cind e vorba de o servitute veche, stinsă prin confuziune, ambele fonduri trecând în mina aceluiași proprietar și care reinviază prin separarea din nou a fondurilor;

Căci, în adevăr, în drept și în rațiune, este imposibil de a explica deosebirea ce piriții voesc a face, fiind absolut indiferent dacă raportul din care rezultă servitutea a fost creat, după întrunirea fondurilor în minele aceluiași proprietar, or dacă acel raport exista de mai înainte și a fost numai menținut, ca folositor, de proprietarul lor; că proprietarul actual este presupus că a destinat el însuși unul din fonduri în serviciul celui alt atunci cind n'a schimbat o stare de lucruri pe care putea s'o schimbe;

Este adevărat că termenii art. 627 sunt improprii, dar dacă cuvintele *urmează de a exista* ar părea să indice existența unei servitute anterioare întrunirii fondurilor în aceeași mină; apoi, de sigur că, în cazul cind aceasta ar fi fost ipoteza ce se reglementează, textul urma să fie așezat în secțiunea care tratează despre modul de stingere al servituților și alt-fel redactat; căci prin confuziune servitutea se stinge și reinviază în urmă, iar nu continuă de a exista;

Că cuvintul servitute, este întrebuițat în art. 627 pentru ușurința limbajului și tot ceea ce cere legea este ca în momentul separării fondurilor, raportul creat orî menținut de proprietar să fie de așa natură în cit să se poată induce cu siguranță intențiunea părților de a l' menține și în viitor; că, dacă s'ar admite teoria contrară, ar fi să se impue reclamantului sarcina de a dovedi, pe lângă condițiile cerute de art. 627, și faptul că servitutea a avut o existență legală înaintea întrunirii fondurilor, ceea ce, fiind vorba de o servitute discontinuă, nu s'ar putea face de cit prin titlu, probă adese orî imposibilă de făcut;

Că, așa fiind, reclamantul este autorizat a cere să i se recunoască judecătorile dreptul de trecere prin curtea proprietății d-nei Vărzaru pe cită vreme este stabilit și necontestat nici de părți, că în momentul cind dînsul a cumpărat la licitație imobilul din strada Traian exista, între acest imobil și aceluși d-nei Vărzaru, o poartă care, fără îndoială, este un semn văzut al servitutei, în sensul legii, indicând un drept de trecere, și în privința acestei servitute ordonanța de adjudecare emisă pe numele reclamantului neconținând nici o clausă atingătoare, evident că tăcerea debitoarei urmărită, în numele căreia se face vânzarea și lipsa unei cereri din parte i în momentul vânzării pentru închiderea acestei porți, exprimă pe deplin intențiunea părților de a fi voit să mențină și în viitor dreptul de trecere ce se reclamă astăzi;

Că este nefundată obiecțiunea părților cum că art. 627 nu'și ar avea aplicațiunea în cazul ureia adjudecațiunii determinată de o urmărire silită, pentru motivul că vânzarea silită ar exclude consimțământul proprietarului; căci, în adevăr, și în asemenea vânzări există consimțământul, pe câtă vreme există contract și dacă debitorul nu consimte în momentul în care vânzarea are loc, el însă a consimțit mai din'ainte în momentul când a devenit debitor, dând atunci creditorului, odată cu dreptul de amanet asupra tuturor bunurilor sale, și dreptul de a face să 'i se vînză acele bunuri, în cazul cînd nu'și ar achita creanța la termen; — că, de aceea, cînd creditorul urmărește pentru vânzare averea debitorului său, aceasta o face ca mandatar substituit în drepturile lui, așa că acel care vinde nu e de cit debitorul prin intermediul creditorului, în virtutea drepturilor ce 'i a conferit; — că, deosebit de aceasta, în fapt, debitorul ia în tot-d'auna parte la procedura urmăririi, comunicându-i-se toate actele, așa că și din acest punct de vedere nu e străin de vânzare; — de alt-mintrelea, destinațiunea părintelui de familie nu se întemeiază pe consimțământul dat la actul juridic, care provoacă divisiunea fondurilor, ci pe acela de a menține raportul de serviciu ce unul din fonduri aduce celui-alt, și aceasta este atît de adevărat în cit, cînd fondurile sunt împărțite, nu există consimțământ al vechiului proprietar, și cu toate acestea, poate exista servitutea prin destinațiune, dacă condițiunile cerute de art. 627 C. civ. sunt satisfăcute;

Că ultima obiecțiune ridicată, aceea că drepturile reclamantului n'ar fi opozabile părților ne fiind transcrise, este iară ne întemeiată, de oare-ce art. 732 pr. civ. supune obligațiunei transcrierii numai actele de înstrăinare a drepturilor reale, pe cînd servituțile stabilite prin destinațiunea proprietarului fiind întemeiate pe consimțământul tacit al părților contractante, deosebit de cele-lalte condițiuni cerute de art. 627, — acesta esclude existența unui titlu, ca și în cazul unei prescripțiuni, și deci, necesitatea de a 'l transcrie;

Că, prin urmare, dreptul de trecere invocat de reclamant, fiind opozabil părților, trebuie a 'i recunoscut și rămîne a se statua asupra daunelor cerute pentru că a fost împiedecat de la exercițiul acestui drept;

Că, în această privință, reclamantul pretinde, fără însă a dovedi, că, nu'și a putut închiria imobilul din cauza împiedecării de a trece prin curtea d-nei Vărzaru; — că, ceva mai mult, însuși reclamantul recunoaște că, după un timp, i s'a permis dreptul de trecere, așa că numai câte-va luni nu s'a putut folosi de acest drept; că tribunalul apreciînd daunele încercate de reclamant din această cauză, le fixează la suma de 300 lei; că aceste daune au a fi suportate numai de d-na Vărzaru, de oare ce d-sa, ca proprietară, a sesizat Creditul care era pus în posesiunea imobilului cu o plîngere și 'i a cerut să împiedece pe reclamant de a 'i turbura posesia, așa că Creditul a lucrat în această afacere ca mandatar, în interesul exclusiv al d-nei Vărzaru, și deci, d-sa singură urmează să răspundă de consecințele acestui act;

Avînd în vedere și cererea de cheltueli de judecată pe care le fixează la suma de una sută lei;

Pentru aceste motive, redactate de d-l Președinte Buzdugan, Tribunalul, admite în parte acțiunea intentată de Doctorul Filip Westfried și recunoaște reclamantului dreptul de trecere prin curtea proprietății Doamnei Zoe Vărzaru, etc.

(ss) G. V. Buzdugan, Al. Nicolau.

Observație. — Sentința tribunalului Ilfov, ce publicăm astăzi, privitoare la servituți, este importantă și foarte interesantă. Vom dice, deci, cite va cuvîntă asupra ei.

Cine poate să constituie o servitute? De și legea nu se ocupă despre această chestiune, totuși rezultă implicit din art. 628 C. civ., că titlul constitutiv al servituței trebuie să emane de la proprietarul actual, sau cel puțin viitor al fondului șervitor, ceea ce este evident, pentru-că stabilirea unei servituți constituie o înstrăinare parțială a

imobilului, și înstrăinarea este un atribut esențial a dreptului de proprietate.

Existența unei ipoteci n'ar împedica pe proprietarul fondului ipotecat de a constitui o servitute asupra acestui fond, după cum foarte bine decide tribunalul, pentru că ipoteca nu ridică proprietarului dreptul său de dispoziție⁽¹⁾. Rămîne însă bine înțeles că creditorii ipotecari pot, chiar înainte de termen, să ceară plata creanței lor, dacă constituirea acestei servituți ar deprecia valoarea fondului (art. 1025), avînd chiar facultatea de a cere anularea sarcinilor constituite în fraudă drepturilor lor (art. 975). Creditorii păstrează, deci, în asemenea caz, dreptul de a vinde imobilul liber de servituțile stabilite în urma inscripțiunei ipoteci lor; căci alt-fel o parte din imobil ar fi sustrasă de sub ipotecă, ceea ce este inadmisibil. Aceasta lasă însă, bine înțeles, a se presupune că servitutea constituită de proprietar jighește interesul creditorilor ipotecari anteriori⁽²⁾.

Pentru a constitui o servitute nu este de ajuns a fi proprietar, ci trebuie a avea și capacitatea de a înstrăina cu titlu oneros, sau cu titlu gratuit, după caracterul dispoziției; căci stabilirea unei servituți constituie o adevărată înstrăinare, de și parțială⁽³⁾.

După cum, pentru a constitui o servitute, trebuie a fi cine-va proprietarul fondului șervitor, tot ast-fel, pentru a o putea dobîndi, trebuie a fi proprietarul actual sau viitor al fondului stăpînitor. Numai proprietarul poate, deci, dobîndi o servitute activă în folosul fondului său, ceea ce este conform și dreptului roman, pentru că numai el are asupra fondului un drept permanent și vecinic. Orî ce detentor al imobilului, chiar cînd ar avea un drept real asupra lui, nu are deci capacitatea de a dobîndi o servitute, pentru că, drepturile reale fiind vremelnice, nu pot conferi capacitatea de a stipula un drept permanent și vecinic⁽⁴⁾.

În baza acestor principii, tribunalul decide cu drept cuvînt că creditorul ipotecar, avînd numai un drept real, nu are calitatea de a stipula o servitute în folosul imobilului ce 'i este ipotecat.

De asemenea, servitutea nu poate fi dobîndită de usufructuarul fondului, pentru că de și el are

(1) Cpr. L. 205, *in fine*, Dig., *De diversis regulis juris antiqui*, 50. 17.

(2) Cpr. Aubry et Rau, III, § 250, p. 126 (ed a 5-a). Veđi și t. III a Coment. noastre, p. 136.

(3) Aubry et Rau, *loco cit.* Baudry et Chauveau, *Biens*, 1097. Demolombe, XII, 734. Laurent, VIII, 156, 160, și toți autorii. Art. 1769 face aplicarea acestui principii la ipotecă, dicînd că numai cine are capacitatea de a înstrăina un imobil poate să 'l ipotece. Or, ceea ce legea dice în privința ipoteci, este aplicabil tuturor înstrăinărilor în genere, prin urmare, și în privința servituților, care, precum am spus, constituiesc o înstrăinare parțială.

(4) Cpr. Aubry et Rau, *loco cit.*, p. 127. Veđi și t. III a Coment. noastre, p. 137.

un drept real asupra lui, totuși usufructuarul este un posesor cu titlu precariu, ca și chiriașul său arendașul (art. 1853) (5).

Tot ast-fel, trebuie să decidem că coproprietarul nu poate să dobîndească, în principiu, o servitute pentru fondul întreg, căci acel care are numai o parte din fond nu reprezintă fondul (6).

Besmanarul are însă facultatea de a dobîndi o servitute, după cum are dreptul de a constitui o servitute pasivă, pentru că el poate ipoteca și înstrăina dreptul său (art. 1509, 1510 C. Calimach, 1127, 1128 C. austriac) (7).

Nu vom insista asupra punctului din sentința tribunalului relativ la stabilirea servituților prin destinația proprietarului, pentru că această materie a mai fost de curînd atinsă de noi cu ocazia adnotării unei cărți de judecată a judecăt. ocol. II din Iași (8).

Tribunalul decide foarte bine, în această privință, că servituțile stabilite prin destinația proprietarului, fiind întemeiate pe consimțimîntul tacit al părților contractante, iar nu pe voința lor expresă, sunt opozabile terților, ca și acele dobîndite prin prescripție (9), fără nici o transcriere. Art. 722 din Procedura civilă nu este deci aplicabil în specie (10). Este adevărat că Mourlon, în Tratatul său asupra *transcripției*, a susținut contrariul, punînd în principiu că acel care ar voi să invoace destinația proprietarului, ar trebui să și procure un act care s'o constate și care să fie transcris, însă această soluție confundă convențiile verbale cu convențiile tacite sau presupuse.

În resumat, sentința tribunalului este în toate privințele juridică și bine motivată. Ea face onoare redactorului ei, d-l G. V. Busdugan, distinsul president al s. III a trib. de Ilfov, care nu scapă nici o ocazie de a se distinge prin hotărîrile ce pronunță și redactează. **D. Alexandrescu**

(5) Baudry et Chauveau, *op. cit.*, 1098. Laurent, VIII, 167. Veđi însă Aubry et Rau, III, *loco cit.*, p. 128, text și nota 11. Demolombe, XII, 759. Demante et Colmet de Santerre, II, 541 bis V.

(6) Laurent, VIII, 165. — Veđi însă Demolombe, XII, 761. Demante et Colmet de Santerre, II, 541 bis V. Art. 749 din Codul civil neerlandez dispune, în această privință, că unul din coproprietarii fondului poate, prin faptul său și fără știrea celorlalți (*door zijn toedoen alleen*), să dobîndească o servitute în favoarea fondului comun.

(7) Art. 6 din legea belgiană asupra emfiteosei, din 10 Ianuarie 1824, este formal în această privință. «Emfiteutul, ȳice acest text, are facultatea de a înstrăina dreptul său, de a ȳi ipoteca și de a greva fondul emfiteotic de servituți, pentru timpul cît ține folosința sa».

(8) Veđi *Curierul Judiciar* din 1904, No. 39. Veđi și t. III a Coment. noastre, p. 145 urm.

(9) Veđi în privința netranscrierii servituților stabilite prin prescripție, t. III a Coment. noastre, p. 144, 145.

(10) Laurent, VIII, 190. Aubry et Rau, III, § 252, *in fine*, p. 151, text și nota 12 (ed. a 5-a) Baudry et Chauveau, *Biens*, 1125. Flaudin, *Transcription*, I, 412—416, p. 295 urm. — *Contră*: Mourlon, *Transcription*, I, 115, 116, pag. 309 urm.

BIBLIOGRAFII

Comentariul Legei Timbrului din 1900 de
Corneliu Botez

Activul magistrat și apreciatul publicist *Corneliu Botez* a scos la lumină zilele acestea un important comentariu al *Legei Timbrului* în vigoare, cuprinzînd și ultimele dispozițiuni legislative asupra materiei.

Fie-care articol din această importantă legiuire care domină complexul transacțiunilor noastre și de care ne izbim la fie-care pas în viața de toate zilele, este cu îngrijire comentat și adnotat.

Comentariul deslușește minuțios înțelesul fie-cărui articol și intenția legiuitorului prin citații bine alese din debaterile parlamentare, prin compararea textelor noi cu cele vechi abrogate, prin discutarea controverselor.

Adnotarea cuprinde reproducerea circularilor și instrucțiunilor mai importante a Ministerului de finanțe, citarea jurisprudențelor mai noi și mai importante în materie.

Multe din datele cuprinse în acest volum sunt cu totul inedite. — Adunarea lor era anevoiasă — drept aceea și meritul d-lui Botez e cu atît mai mare de a fi reușit să le strîngă.

Dar meritul principal al acestei lucrări stă în faptul de a ne da soluția practică a celor mai multe chestiuni și controversate ce se pot ivi cu ocazia aplicării legii timbrului.

Din acest punct de vedere lucrarea d-lui Botez va avea o mare și bine-făcătoare înrîurire în viitor.

Grație ei se vor înfrîna multe apucături arbitrare ale agenților fiscali, care în lipsa unei călăuze lămuritoare înclinău tot deauna spre perceperea taxei celei mai urcate. — Vor cîștiga ast-fel contribuabilii, dar pe de altă parte va cîștiga și fîscul. — În adevăr, avînd sub ochi starea jurisprudenței nu se vor mai afla magistrați, care în dubiu, să incline a trașa chestiunile controversate în potriiva fîscului din un vedit spirit de ostilitate în potriiva a tot ce e fîsc.

Grație acestui comentariu și în urma contopirei prin legea de la 1900 a dispozițiunilor rezlețe în materie de timbru și înregistrare ce fîntău pînă atunci — chestia taxării actelor juridice ese din chaosul și nesiguranța în care au fost atîta vreme, pentru a intra în domeniul lucrurilor simple și puse la cunoștința tuturor.

Dispozițiile legii timbrului nu vor mai fi niște arcane nepătrunse, cărora nici cei inițiați nu parveneaŭ a le da de rost; — precum asemenea vor înceta de a fi surse întinse, amenințătoare de amenzi și urmăriri pentru oricine făcea vre-un act.

Iată pentru ce lucrarea d-lui Botez, care de alt-fel și din punct de vedere tipografic se presintă în mod ireproșabil, ar trebui să fie mâinele tuturor.

G. D. A.

— 0 —

D-l Ionescu-Dolj, membru de sedință la Trib. comercial local va publica în numărul viitor al Curierului Judiciar, o dare de seamă asupra Comentariului de Drept Comercial al d-lui M. A. Dumitrescu, profesor la școala superioară de comerț din București, operă ce am anunțat-o în numărul trecut că a apărut în editura librăriei Leon Alcalay, București, și care se află de vînzare și la Redacția acestui ziar. Prețul 10 Lei. Se expediază la cerere contra valoare: mandat poștal sau ramburs.

D-l I. Riveanu incasatorul nostru pentru provincie, aflându-se în Moldova după incasările ziarului nostru, rugăm cu toată insistența a i se da tot concursul pentru incasarea abonamentelor datorate, care se pot achita și prin mandat poștal direct, pe adresa d-lui **Codreanu**, proprietarul ziarului *Curierul Judiciar*, la București.